

Το χωριό ιδρύθηκε το καλοκαίρι του 1923, αμέσως μετά την Μικρασιατική καταστροφή από ευσεβείς Μικρασιάτες (αρχικά 40 οικογένειες) που κατάγονταν από τα Ρόδα της Μικράς Ασίας, τα οποία βρίσκονται στην Προποντίδα, στη θάλασσα του Μαρμαρά, στη δυτική ακτή της Κυζικικής χερσονήσου, βόρεια της Αρτάκης.

Το χωριό ιδρύθηκε στη θέση «Πρόβλακας» (ετυμολογείται από τις λέξεις πριν+αυλάκι, αναφερόμενες στη διώρυγα· στο στενότερο τμήμα της χερσονήσου, που είναι περίπου 2000 μέτρα)¹.

Μετά την αρχική εγκατάσταση των προσφύγων από τα Ρόδα της Ανατολής, το νέο χωριό αρχίζει να προσελκύει περισσότερους πρόσφυγες. Μεσολαβεί όμως η ανταλλαγή των πληθυσμών, που ξεκινά στις 14 Ιουνίου 1924. Μια μεγάλη ομάδα Καππαδοκών από το «Αντίβαλον» της περιφέρειας Νίγδης (το όνομα του χωριού προέρχεται από το ρήμα «αντιβάλλω» =εναντιώνομαι, λόγω της διαρκούς αντιδικίας που είχαν με τους Τούρκους), φθάνει το 1926 στα Νέα Ρόδα και το χωριό παίρνει την οριστική του μορφή. Ένας σημαντικός αριθμός προσφύγων επίσης φθάνει με ιδιόκτητα καΐκια από τα Σκοπιά ή Σκουπιά που βρίσκονταν στο νησί «Αλώνη», απέναντι και πολύ κοντά στα Ρόδα (το χωριό Σκοπιά-Σκουπιά, επειδή στην αρχαιότητα ήταν κτισμένο επάνω σε ύψωμα, έλαβε το όνομα «σκοπιά» δηλ. παρατηρητήριο). Οι ευλαβείς Σκουπιώτες κατά την Μικρασιατική καταστροφή πήραν μαζί τους τον πολύτιμο θησαυρό και ιερό κειμήλιο, τη θαυματουργό εικόνα της Παναγίας της Σκουπιώτισσας (στο πίσω δε μέρος της εικόνας είναι αγιογραφημένη η παράσταση της Σταυρώσεως).

Τον Αύγουστο του 1922 οι κάτοικοι των Σκουπιών μαζί με τη θαυματουργή εικόνα τους αφήχθησαν με το ιστιοφόρο «Άγιος Νικόλαος» στον Μούδρο της Λήμνου, όπου έγινε η προσωρινή εγκατάσταση των κατοίκων. Εκεί παρέδωσαν τη θαυματουργή εικόνα στην εκκλησιαστική επιτροπή του Ιερού Ναού «Ευαγγελισμός της Θεοτόκου», όπου και παρέμεινε μέχρι και τον Σεπτέμβριο του 1933. Τον Οκτώβριο του ίδιου έτους οι ευλαβείς πρόσφυγες των Νέων Ρόδων και των Σκουπιών, που αισθάνοντο ορφανοί χωρίς τη θαυματουργή εικόνα τους, έκαναν ενέργειες, με αποτέλεσμα η θαυματουργή εικόνα μετά πολλών άλλων κειμηλίων να μεταφερθεί διά του πλοίου «Άγιος Γεώργιος» στα Νέα Ρόδα και ο πλοίαρχος Κυριάκος Ιωακείμ Πριακωνάς να τα παραδώσει στην εκκλησιαστική επιτροπή των Νέων Ρόδων με επίσημη απόδειξη παραλαβής της 9^{ης} Οκτωβρίου 1933, που την υπογράφουν τα μέλη της εκκλησιαστικής επιτροπής των Ν. Ρόδων, Α. Μπούλης, Ιωσήφ Α. Χατζηλίδης και ο πλοίαρχος Πριακωνάς. Η εικόνα αυτή είναι η προστάτιδα των Ν. Ρόδων και αποτελεί μεγάλη ευλογία για το χωριό. Φιλοξενείται στον κεντρικό Ναό της Κοιμήσεως της Θεοτόκου και του Αγ. Νικολάου που κοσμείται με το πανέμορφο παλαιό, ρωσικό αγιορείτικο τέμπλο, που ήρθε στο χωριό με ενέργειες του μακαριστού Νεοροδίτη Θεοδώρου Ταλέα.

Οι ευλαβείς κάτοικοι στις 22 και 23 Αυγούστου, στη γιορτή για τα εννιάμερα της Παναγίας, την τιμούν με λαμπρή θρησκευτική πανήγυρη που προσελκύει πλήθος κόσμου που προσέρχεται, για να προσκυνήσει τη θαυματουργή εικόνα της Παναγίας. Προς τιμήν της οι κάτοικοι διοργανώνουν διήμερο πολιτιστικών εκδηλώσεων με παραδοσιακή τράπεζα, το γνωστό «κουρμπάνι», με χορούς της παλαιάς πατρίδας και διάφορες άλλες εκδηλώσεις, στις οποίες συμμετέχει πλήθος επισκεπτών από διάφορα μέρη.

Στα πιο περίοπτα μέρη του χωριού τους, οι ευλαβείς κάτοικοι των Νέων Ρόδων έχουν κτίσει πανέμορφες εκκλησίες, όπως είναι το εκκλησάκι των Αγίων Θεοδώρων, που δεσπόζει πάνω από το γραφικό ψαρολίμανο

και το όμορφο εκκλησάκι της Μεταμορφώσεως που δεσπόζει στο ύψωμα του οικισμού Νηρέως, αλλά και το εκκλησάκι του Αγίου Μοδέστου που βρίσκεται στο Λιβάδι.

Στην περιοχή των Νέων Ρόδων υπάρχει πλήθος αρχαιολογικών χώρων και ευρημάτων, όπως είναι βυζαντινές βρύσες και αρχαία κτίσματα παλαιών μονών ή Αγιορείτικων μετοχιών. Την περίοδο 866 μ.Χ. έως και 1100 περίπου, σε αυτή την περιοχή από την Κομίτσα έως τα σύνορα του Αγίου Όρους και την αρχαία Άκανθο, δημιουργήθηκε ο πρώτος στην Ελλάδα και στην Ευρώπη οργανωμένος Μοναστηριακός Μοναχισμός. Σημειωτέον, μέχρι και το 963 μ.Χ. δεν υπήρχε οργανωμένος μοναστηριακός μοναχισμός ούτε καν εντός του Άθωνα.

Η Ιερά Μονή Σκορπίου ιδρύθηκε πριν το 980 ανατολικά του Προαύλακα (Ν. Ρόδων) και κοντά στην περιοχή Κομίτσα, εκεί που βρισκόταν το τοπωνύμιο «Σκορπιός»².

Αριστερά του δρόμου που οδηγεί από τα Νέα Ρόδα στην Κομίτσα, σώζονται επίσης ερείπια από το μονύδριο Πυργούδια του Ιβηρίτικου μετοχίου. Ο πύργος είναι κτίσμα του 12^{ου} αιώνα³.

Στην ευρύτερη αυτή περιοχή της διώρυγας και του Μετοχίου Πυργούδια τοποθετούνται οι Μονές Αθανασίου, Καρδιογνώστου, Λουκά, Μουστάκωνος, οι οποίες έλαβαν τις ονομασίες τους από τα ονόματα των κτιτόρων (βλ. Σμυρνάκης «Το Άγιον Όρος», σελ.20-21, βλ. Καραμανίδου «Τα Μοναστήρια της Χαλκιδικής, σελ.42). Οι μονές αυτές είχαν ιδρυθεί πολύ πριν το 908. Δεν έχουν όμως εντοπισθεί οι ακριβείς τοποθεσίες, όπου ευρίσκοντο.

Στα όρια του Αγίου Όρους και της Κομίτσας είχε ιδρυθεί η Μονή της Υπεραγίας Θεοτόκου του Καλαφάτου. Την τοποθεσία της Μονής τη γνωρίζουμε από το δωρητήριο έγγραφο του 1101/1102 του ηγουμένου αυτής Καλαφάτου προς τον καθηγούμενο της Λαύρας Αθανάσιο (βλ. *Actes de Lavra I*, εγγρ.54,17-22). Η αρχαιολογική έρευνα δεν έχει ακόμα ασχοληθεί με τον εντοπισμό της ακριβούς θέσης και αυτής της Μονής.

Επίσης η Ιερά Μονή αγίου Ακινδύνου βρισκόταν πλησίον του χωριού Ρουδάβα. Η τοποθεσία του χωριού αυτού ορίζεται στην ευρύτερη περιοχή της Ιερισσού μεταξύ του σημερινού Προαύλακα (Ν. Ρόδων)⁴.

Επίσης στην περιοχή αυτή είχε ιδρυθεί και η Ιερά Μονή του Αγ.Νικολάου (Ρουδαβά). Αυτή η Μονή τοποθετείται γεωγραφικά στην ευρύτερη περιοχή της Ιερισσού προς τον Προαύλακα (Ν. Ρόδα)⁵.

Στην περιοχή των Νέων Ρόδων ήταν παλαιότερα κτισμένη η περίφημη πόλη της αρχαίας Σάνης. Οι αναφορές για τη θέση της πόλης και τον ρόλο της κατά τους Μηδικούς πολέμους και τον Πελοποννησιακό πόλεμο, αντλούνται κυρίως από τα έργα των ιστορικών Ηροδότου και Θουκυδίδη και του γεωγράφου Στράβωνα. Οι δύο ιστορικοί προσδιορίζουν τη θέση της αναφέροντας ότι ήταν κτισμένη πάνω στους χαμηλούς λόφους πλησίον της διώρυγας του Ξέρξη, στο στενότερο σημείο της αθωνικής χερσονήσου. Ο δε Θουκυδίδης δίνει περαιτέρω πληροφορία, πως η πόλη ήταν στραμμένη «εις το προς Εύβοιαν πέλαγος», δηλ. στη δυτική πλευρά της χερσονήσου.

Μετά από αρχαιολογικές ανασκαφές νοτιοδυτικά των Νέων Ρόδων, που διενήργησε η ΙΣΤ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, σε συνεργασία με το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, από τα αρχαιολογικά ευρήματα, εντόπισε την ύπαρξη του οικισμού της αρχαίας Σάνης στον λόφο που βρίσκεται στην Τρυπητή, αριστερά του δρόμου προς την Ουρανούπολη, σε μικρή απόσταση από την παραλία, όπου και είναι ορατά λείψανα κτιρίων. Η αρχαία Σάνη ήταν αποικία των κατοίκων της Άνδρου στον Ισθμό της Ακτής στα τέλη του 6^{ου} αιώνα π.Χ. Την ίδρυσαν σ' αυτή την περιοχή για να υπάρχει άμεση επικοινωνία με τον νότο, εφ' όσον η θέση αυτή της έδινε άμεση επικοινωνία με τα άλλα μεγάλα κέντρα της εποχής, αποφεύγοντας τον επικίνδυνο περίπλοο του Άθω. Κατόπιν της αρχαιολογικής έρευνας βρέθηκε και το ιερό που σύμφωνα με την έγκριτη αρχαιολόγο της 16^{ης} Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, κα Μπετίνα Τσιγαρίδα, η οποία ασχολήθηκε με την αρχαιολογική έρευνα της Αρχαίας Σάνης, ανήκει στη «θεότητα» του Απόλλωνος και κτίσθηκε έξω από την κύρια πόλη, αλλά πάντα πλησίον της διώρυγας. Στο κτίριο του ναού που εντοπίστηκε, υπάρχει έντονη κορινθιακή επιρροή, με εξαιρετικό διάκοσμο, που υποδηλώνει τη σπουδαιότητα του ιερού στην περιοχή, το υψηλό πολιτιστικό και βιοτικό επίπεδο των κατοίκων της, καθώς και την οικονομική ακμή της πόλης.

Μία αποσπασματική επιγραφή του 5^{ου} αιώνα π.Χ. γραμμένη σε ιωνικό αλφάβητο, που βρέθηκε στην περιοχή του ιερού, επιβεβαιώνει την ύπαρξη και τα όρια της αρχαίας Σάνης.

Η περιοχή της αρχαίας Σάνης υπέστη δυο μεγάλες καταστροφές μετά από τους Πέρσες: από τους Λακεδαιμονίους το 423 π.Χ. και από τους Μακεδόνες το 348-7 π.Χ. και συγκεκριμένα από τον Φίλιππο Β΄, λόγω της συμμαχίας τους με τους Ολυνθίους. Η ακμή της πάντως ήταν στην ελληνιστική εποχή, όταν ο αδελφός του Κασσάνδρου, Αλέξαρχος, ίδρυσε το 315 π.Χ. την αρχαία Ουρανούπολη στην ίδια περιοχή πλησίον της διώρυγας, και ενσωμάτωσε σ' αυτήν το ιερό, επισκευάζοντας τα παλιά κτίρια και πλαισιώνοντάς τα με νέα. Αναλυτικές πληροφορίες μπορεί κανείς να δει για τους σπουδαίους αυτούς αρχαιολογικούς χώρους στην ΙΣΤ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασσικών Αρχαιοτήτων και στις πηγές «ΟΔΥΣΣΕΑΣ» του Υπουργείου Πολιτισμού της Ελλάδος (βλ. σχετικά

http://odysseus.culture.gr/h/2/gh251.jsp?obj_id=19964 και

http://odysseus.culture.gr/h/2/gh251.jsp?obj_id=19963, καθώς και

<http://www.halkidiki-web.gr/xalkidikh-arxaiologikoi-xwroi>,
<http://www.dimosaristoteli.gr/gr/sights/ancient-sani κ.λ.π.>

Στην περιοχή μεταξύ διώρυγος και Ιερισσού βρέθηκε και το ιερό της αρχαίας Ουρανοπόλεως. Κατά τις ανασκαφές που έγιναν στο ιερό ανακαλύφθηκαν ενδιαφέροντα ευρήματα, όπως λιθοσωρός με ίχνη καύσης από τελετουργίες, μαρμάρινη κεφαλή Ηλίου, μαρμάρινο κεφάλι κοριτσιού κ.λ.π. Στην τοποθεσία σήμερα υπάρχουν τα λείψανα του ναού.

Στην περιοχή μεταξύ του μετοχίου της Μονής Ιβήρων Πυργούδια και της περιοχής Κομίτισσας (Κομίτσας), υπήρξε το χωριό της Αλαδιάβας ή Λιαδιάβας,

όπως το αποκαλούμε σήμερα. Ο οικισμός αυτός και η θέση του γίνονται γνωστά από μια σειρά επίσημων αθωνικών εγγράφων σχετικών με τα όρια των μετοχιών των Μονών Ιβήρων, Χιλανδαρίου και Βατοπαιδίου, καθώς και από αγοραπωλησίες κτημάτων μεταξύ των μονών και των κατοίκων. Η παρουσία της Αλαδιάβα στην περιοχή αυτή διακόπτεται απότομα γύρω στα 1700 από πειρατική επιδρομή του γνωστού για τη δράση του στην περιοχή Παρθένιου Τζεπέλη (βλ. www.kyttaro.eu τεύχος 06/2011 «Αλαδιάβα, «Το ξεχασμένο χωριό»). Επίσης στα αρχεία της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος τηρούνται από τις 16 Ιανουαρίου 1916 έγγραφες καταγγελίες της Ι. Μονής Ιβήρων κατά του τότε επισκόπου Ιερισσού, Σωκράτη. Τον κατηγορούν ότι παρότρυνε τους κατοίκους της Ιερισσού να καλλιεργούν μοναστηριακά κτήματα του Ιβηρίτικου μετοχίου στη θέση Αλαδιάβα. Υπάρχει και απάντηση του Μητροπολίτη, η οποία απεστάλη 10 Μαΐου 1916, ο οποίος εξηγεί τις διαφορές που υπήρχαν τον καιρό εκείνο μεταξύ των κατοίκων της Ιερισσού και της Μονής Ιβήρων ως προς την κυριότητα της θέσης Αλαδιάβας και ότι η υπόθεση είχε πάρει τον δρόμο της δικαιοσύνης. Οι κάτοικοι της Αλαδιάβας μετά την ερήμωσή της μετοίκησαν και κατοικούσαν στην Ιερισσό (λόγω του ότι η περιοχή παρείχε μεγαλύτερη ασφάλεια). Στην τελευταία ιστορική φάση της και μέχρι τον σεισμό του 1932, ήταν ενταγμένη στον πολεοδομικό ιστό της Ιερισσού, αποτελώντας βασική δική τους συνοικία στα ΒΑ του πυρήνα της. Εκτείνονταν στη ΒΔ πλευρά του κάστρου της. Πολλές σημερινές οικογένειες της Ιερισσού έλκουν την καταγωγή τους απ' αυτή τη συνοικία (βλ. *Κύτταρο*, τεύχος 7/2011 το Δ. Κύρου «Προστριβές μεταξύ της Μονής των Ιβήρων και του Επισκόπου Ιερισσού και Αγίου Όρους Σωκράτη, για τα κτήματα της Αλαδιάβας στα 1916).

Οι κάτοικοι των Νέων Ρόδων που φημίζονται για τη φιλοτιμία τους, τη φιλοπατρία τους, την εργατικότητα τους, την ευλάβεια και προοδευτικότητά τους, μετά από τα πολύ δύσκολα χρόνια της προσφυγιάς, με πόνο έκρυσαν στο βάθος της

μνήμης τους τη νοσταλγία για τη χαμένη τους πατρίδα και με την ισχυρή τους θέληση και την Χάρη της Παναγίας της Σκουπιώτισσας, αφού δάμασαν όλες τις δυσκολίες της ξενιτιάς, ανέδειξαν τα Νέα Ρόδα σε έναν μικρό επίγειο παράδεισο.

Ασχολήθηκαν κυρίως με την αλιεία διαθέτοντας πολύ καλούς ψαράδες (μάλιστα την τελευταία Δευτέρα του μηνός Ιουλίου κάθε έτους, διοργανώνουν τη «γιορτή της σαρδέλας», όπου προσφέρουν φρέσκια ψητή σαρδέλα σε όλο τον κόσμο, συνοδευόμενη με γλέντι και χορούς). Όντας προκομμένοι άνθρωποι, άρχισαν μεθοδικά να επενδύουν στη γεωργία και να καλλιεργούν παντοιοτρόπως τη γη και σιγά σιγά να προοδεύουν σημαντικά. Ασχολήθηκαν επίσης με την κτηνοτροφία, το εμπόριο και τελευταία λόγω του ότι ο υπόλοιπος κόσμος άρχισε να ανακαλύπτει αυτόν το μικρό παράδεισο που έχει το πλεονέκτημα, να βρέχεται από τη θάλασσα και από τις δυο πλευρές και με τον Ακάνθιο Κόλπο και με τον Σιγγιτικό κόλπο (λόγω του ότι είναι το πιο στενό μέρος της χερσονήσου), ανέπτυξαν την περιοχή και τουριστικά.

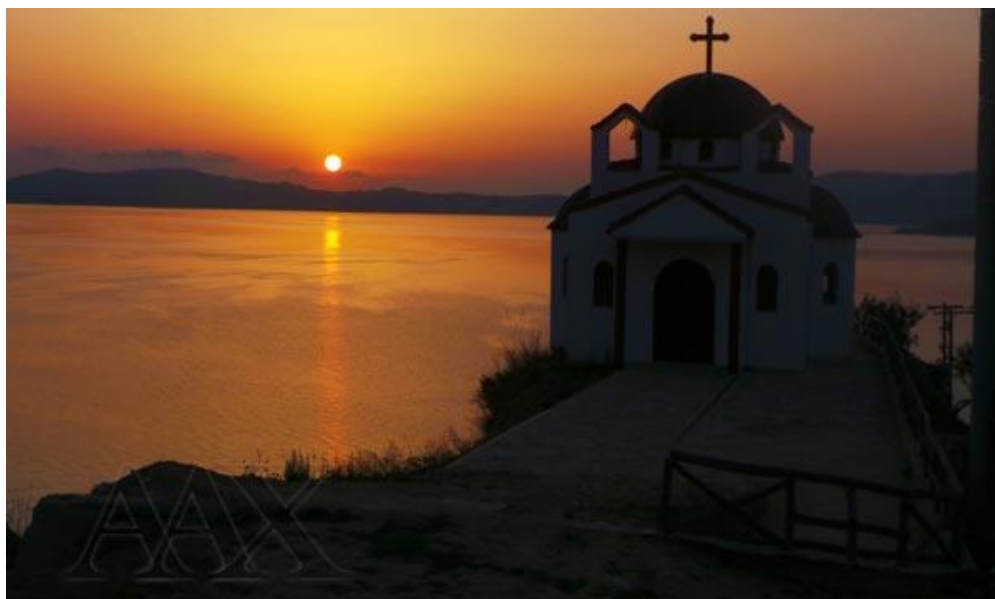

Οι δαντελωτές ακτές με τους πανέμορφους ορμίσκους, τα καταγάλανα διαυγή νερά, οι ονειρικές αμμώδεις παραλίες της με τις καταγάλανες, -άλλες κοσμοπολίτικες και άλλες παρθένες-, ακτές κάτω από τον χρυσό ζωογόνο ήλιο, φιλοξενούν τους καλοκαιρινούς μήνες ντόπιους και ξένους και τους ξεκουράζουν με τη φυσική ομορφιά του τοπίου τους και με τη φιλόξενη καρδιά τους. Η σπουδαία γεωγραφική θέση, η φυσική ομορφιά των Νέων Ρόδων, σε συνδυασμό με την καλωσύνη των κατοίκων, έχουν καταστήσει ιδανικό προορισμό καλοκαιρινών διακοπών, τον σημερινό οικισμό.

Η θαυμάσια ανατολή του ήλιου κάνει τον επισκέπτη να περιμένει με αδημονία τα χαράματα, όταν και αποζημιώνεται από τα βαθυκόκκινα χρώματα και τον δίσκο του ηλίου που ανατέλλει σχηματίζοντας στον Ακάνθιο κόλπο τον χρυσίζοντα ηλιο-διάδρομο.

Η ύπαρξη των αρχαίων πόλεων, της αρχαϊκής Σάνης και της ελληνιστικής Ουρανουπόλεως, αλλά και το πλήθος των αρχαίων μονών και αγιορείτικων μετοχίων που αναπτύχθηκαν στην περιοχή από την Κομίτσα έως την Αρχαία Άκανθο από το 866 έως και 1100 μ.Χ., καθιστούν όλη αυτή την περιοχή έναν τεράστιο ενιαίο αρχαιολογικό χώρο με σπουδαία κτιριακά αρχαιολογικά λείψανα, επιφανειακά και μη, που περιμένουν την αρχαιολογική σκαπάνη να τα φέρει στο φως και να αναδείξει την αξιόλογη αυτή σπουδαία πολιτισμική κληρονομιά που έχει ρίζες πλέον των 2.500 ετών. Σχεδόν στο σύνολο της περιοχής υπάρχουν αρχαία κτίσματα, υπολείμματα πύργων κ.λ.π., όπως **στη θέση Παλαιόπυργος, δυτικά των Νέων Ρόδων, διακρίνεται τμήμα οχύρωσης** ή στην παραλία των Νέων Ρόδων στο σημείο, όπου άρχιζε η διώρυγα από την πλευρά του Ακάνθιου Κόλπου, σώζονται αρχαίοι τοίχοι μέσα στη θάλασσα.

Τα Νέα Ρόδα βρίσκονται σε πλεονεκτική θέση, διότι από εδώ μπορεί ο φιλοξενούμενος να οργανώσει πλήθος επισκέψεων σε γειτονικούς αρχαιολογικούς χώρους, όπως είναι η Μονή Ζυγού, ο Πύργος Προσφορίου στην Ουρανούπολη, η Αρχαία Άκανθος, το κοιμητήριο της αρχαίας Ακάνθου, ο Πύργος της Κρούνας στην Ιερισσό, τα αρχαία Στάγειρα (η γενέτειρα του Αριστοτέλη στην Ολυμπιάδα), ο πύργος του Μαδέμ Αγά, ο πύργος του αρχαίου νομισματοκοπείου, τα αρχαία λουτρά και το Άλσος του Αριστοτέλη στα Νέα Στάγειρα. Μπορεί ακόμα να συμμετάσχει σε προσκύνημα και περίπλου στο Άγιον Όρος και να επισκεφθεί τις Ιερές Μονές και τα Προσκυνήματα της περιοχής, καθώς και να μετάσχει σε περιηγητικές διαδρομές σε δασίσκιους οικολογικούς παραδείσους, όπως είναι το Στρατονικό Όρος με είσοδο από την Στρατονίκη, το όρος Κάκκαβος με είσοδο από τη Μεγάλη Παναγία και ο Χολομώντας με είσοδο από την Αρναία.

Ο επισκέπτης μπορεί μέσα σε λίγα λεπτά της ώρας να προσεγγίσει τα όμορφα νησιά Αμμουλιανή και Δρένια και να ζήσει εκεί απολαυστικές διακοπές.

Στον πανέμορφο οικισμό των Ν. Ρόδων ο φιλοξενούμενος επισκέπτης απολαμβάνει φρέσκο ντόπιο ψάρι, θαλασσινούς και άλλους μεζέδες στα γραφικά ταβερνάκια και ουζερί, όμορφες στιγμές στα παραθαλάσσια «καφέ» με θέα το απέραντο γαλάζιο χρώμα της θάλασσας και έχει τη δυνατότητα να παρακολουθήσει πλήθος πολιτιστικών εκδηλώσεων, που λαμβάνουν χώρα κατά την καλοκαιρινή περίοδο, ή και να επιδοθεί στο ψάρεμα στο γραφικό ψαρολίμανο και τις παραπλήσιες ακτές. Υπάρχουν καταλύματα και ενοικιαζόμενα δωμάτια που ικανοποιούν όλες τις απαιτήσεις.

Στις ημέρες μας οι κάτοικοι αγωνίζονται φιλότιμα, ειλικρινά, ολόθυμα για τη διατήρηση και ανάδειξη αυτού του επίγειου παραδείσου, ώστε να τον παραδώσουν σαν πολύτιμη κληρονομιά στα παιδιά και τα εγγόνια τους, αλλά και σε όλους τους Έλληνες όχι μόνο όπως οι ίδιοι τον παρέλαβαν, αλλά πολύ πιο αναβαθμισμένο, για να τον απολαύσουν και αυτοί.

Παραθέτουμε στην παρούσα ανάρτησή μας και ένα ολιγόλεπτο βίντεο που κατόπιν αιτήσεως των κατοίκων των Νέων Ρόδων, προβλήθηκε δημοσίως στα Νέα Ρόδα για πρώτη φορά στις 23 Αυγούστου 2016, στις βραδινές πανηγυρικές εκδηλώσεις για την εορτή της Παναγίας της Σκουπιώτισσας, με τίτλο: «Πρόχειρη ματιά αγάπης».

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ :

1. Σ' αυτόν τον χώρο το 480 π.Χ. έγινε το μεγαλύτερο τεχνικό έργο της αρχαιότητας στην Ελλάδα: η διώρυγα του Ξέρξη. Κατά τους Μηδικούς πολέμους και σύμφωνα με τον Ηρόδοτο, το 480 π.Χ. ο βασιλιάς των Περσών Ξέρξης θέλησε να περάσει τον πολυπληθή στόλο του αποφεύγοντας τον επικίνδυνο περίπλο του Άθωνα, διότι δέκα έτη νωρίτερα -σύμφωνα πάντα με τον Ηρόδοτο- ο στόλος του Μαρδονίου είχε καταστραφεί, καθώς είχαν βυθισθεί 300 τριήρεις και πνίγηκαν 20.000 στρατιώτες. Έτσι ο Ξέρξης διέταξε και άνοιξαν στο σημείο αυτό μια διώρυγα (η κατασκευή της οποίας κράτησε τρία έτη από το 483 έως το 480), η οποία είχε μήκος περίπου 2000 μ., πλάτος 30 μέτρα και βάθος περί τα 15 μέτρα, που εκτεινόταν από τα σημερινά Νέα Ρόδα μέχρι την Τρυπητή και συνέδεε τον κόλπο της Ιερισσού με τον Σιγγιτικό κόλπο. Σύμφωνα με τον Ηρόδοτο, ο Ξέρξης ανέθεσε τη διάνοιξη της διώρυγος στον επ' αδελφή γαμπρό του, Αρταχαίη του Αρταίου, που κατήγετο από το βασιλικό γένος των Αχαιμενιδών, ο οποίος μαζί με τον στρατηγό Βούβαρη, επιστάτησαν επί τρία έτη στο άνοιγμα της διώρυγας. Οι εργάτες στη διάνοιξη της διώρυγας ήταν ένα πλήθος αιχμαλώτων, δούλων από Ασία και Ευρώπη, αλλά και κάτοικοι της περιοχής: δούλευαν υπό την απειλή και χρήση μαστιγίου. Ως τεχνίτες με εξειδικευμένες γνώσεις, υπήρχαν μόνο έμπειροι Φοίνικες. Λίγο πριν ολοκληρωθεί το έργο, ο Αρταχαίης αρρώστησε βαριά και πέθανε. Ο Ξέρξης θεώρησε μεν αυτό το γεγονός κακό οϊωνό, αλλά όπως τιμούσε και αγαπούσε τον

Αρταχαΐη εν ζωή, έτσι κι όταν πέθανε του έκανε μεγαλοπρεπέστατη κηδεία και με τιμές τον έθαψε πλησίον της διώρυγος, βάζοντας όλο τον στρατό του να παρελάσει προ του τάφου του και να ρίξει χρώμα στον τύμβο του. Μάλιστα ο Ηρόδοτος καταγράφει ότι οι Ακάνθιοι κατά τους μετέπειτα χρόνους τιμούσαν πολύ την μνήμη του Αρταχαΐη και κάθε χρόνο έκαναν θυσίες στον τάφο του, μνημονεύοντάς τον σαν τοπικό ήρωα και ευεργέτη, λόγω της συμβολής του στη διάνοιξη της διώρυγας. Μετά τη διάνοιξη της διώρυγας, διήλθαν τα 4500 καράβια και οι τριήρεις του Ξέρξη με 500.000 περίπου στρατό που μετέφεραν (ο Ηρόδοτος αναφέρει ότι επέβαιναν συγκεκριμένα 517.610 στρατιώτες, πλην φυσικά του στρατού της ξηράς που ήταν «μυριάδες». Συνολικά ο περσικός στρατός αριθμούσε άνω του ενός εκατομμυρίου στρατιώτες). Αφού πέρασαν τα περσικά στρατεύματα τη διώρυγα, ο Ξέρξης άφησε εκεί ισχυρή πολυπληθή φρουρά για τη φύλαξη της (βλ. Ηρόδοτο, βλ. Χρονικά της Χαλκιδικής 1973, σελ. 53-59, βλ. <http://www.dimosaristoteli.gr/gr/culture/canal-of-xerxes>). Το 2008 στα Ν. Ρόδα έγιναν έρευνες από Βρετανούς και Έλληνες μηχανικούς (βλ. <http://www.dimosaristoteli.gr/gr/culture/canal-of-xerxes>) και εντοπίστηκε η ακριβής θέση της διώρυγας και οι διαστάσεις της. Σήμερα έχει υποστεί φυσική επιχωμάτωση στο στενότερο σημείο του Ισθμού· διαφαίνονται όμως κατά τόπους καθιζήσεις, που κάνουν εμφανή την ύπαρξη της διώρυγας.

2. (βλ. Θεοδοωρίδης «Πίνακας» σελ. 421, βλ. Καραμανίδου «Τα Μοναστήρια της Χαλκιδικής, σελ. 75-76). Οι ιστορικές μαρτυρίες που σχετίζονται με τη μνεία της Μονής, βρίσκονται σε επίσημα ιστορικά έγγραφα που φυλάσσονται στα αρχεία των Μονών του Αγ. Όρους και υπογράφονται από τους κατά καιρούς Ηγουμένους της Μονής του Αγ. Νικολάου. (Ενδεικτικά βλ. σε έγγραφο του 980 επί αυτοκράτορα Βασιλείου Β΄ που φυλάσσεται στην Ι.Μονή Ζωγράφου, μεταξύ άλλων υπογράφει και «Κοσμάς μοναχός και ηγούμενος της Μονής Σκορπίου», βλ. *Actes de Zographou, έγγρ.Ι, 57-58*). Σε πρακτικό του 1009 που φυλάσσεται στα αρχεία της Μονής Χελανδαρίου, αναφέρεται η φιλονικία που υπήρχε μεταξύ των δύο μοναστηριών, της Ι. Μονής Ζυγού και Ι. Μονής Σκορπίου (βλ. *Actes de Chilandar, έγγρ.Ι, 61-68*). Σε έγγραφο που βρίσκεται στα αρχεία της Μονής Μεγίστης Λαύρας επί αυτοκράτορος Ρωμανού Γ΄ του Αργυρού της Μακεδονικής Δυναστείας του έτους 1030, μεταξύ άλλων υπογράφει και «Νικόδημος μοναχός και ηγούμενος της Μονής Σκορπίου» (βλ. *Actes de Lavral, έγγρ.Αρρ.ΙV, 22*) και σε πλήθος άλλων εγγράφων αναφέρεται, τα οποία παραλείπουμε λόγω συντομίας. Τον Μάιο του 1326 έχοντας περιέλθει η Μονή σε παρακμή, εκδόθηκε χρυσόβουλο από τον αυτοκράτορα Ανδρόνικο Β΄ Παλαιολόγο, με το οποίο επικυρώνεται η παραχώρηση της Μονής του αγίου Νικολάου του Σκορπίου στη Μονή Χελανδαρίου, διότι η εν λόγω Μονή «...ημελήθη και κατεβλήθη, τούτο και συνέβαινε τελείως αφανισθήναι... δι' ού προστάσει και διορίζεται, κατέχειν την τιοαύτην σεβασμίαν μονήν του Χελανδαρίου, το δηλωθέν μονύδριον το του Σκορπίου λεγόμενον, μετά πάντων των προσόντων αυτώ...» (βλ. *Actes de Chilandar, έγγρ. 110, 18-21*). Στο εν λόγω χρυσόβουλο αναφέρεται: «πλησίον του περί την Κομίτισσαν μετοχίου της αυτής μονής του επιλεγόμενου Ζυγού, ευρίσκεται μονύδριον εις όνομα τιμώμενον του παμμάκαρος αγίου Νικολάου και επιλεγόμενον Σκορπίου» (βλ. *Actes de Chilandar, έγγρ.110, 3-6*).

Την ίδια αυτή περίοδο τον Μάιο του 1326, η Μονή Χελανδαρίου στέλνει μια αποστολή μοναχών και λαϊκών και θέτει τα κτηματικά όρια της Μονής Σκορπίου (βλ. *Actes de Chilandar, έγγρ.111, 17-30*). Από το τέλος του 15^{ου} αιώνα δεν έχουμε άλλη σχετική αναφορά για τη Μονή Σκορπίου.

3. Τα Πυργούδια και ο πύργος που εσώζετο άρτιος το 1839, για πρώτη φορά αναφέρεται το 1259 (βλ. *I.A. Παπάγγελος «Περί Πύργων της Χαλκιδικής», Ελληνικό Πανόραμα, τεύχος 18^ο, φθινόπωρο 2000*). Περί του Μονυδρίου αυτού σημαντικές πληροφορίες μας δίνει ο θεμελιωτής της βοτανολογίας στην Ευρώπη Heinrich-August Crisebach (Γκρίζεμπαχ), ο οποίος το καλοκαίρι του 1839 επισκέφθηκε τον Άθωνα και κατά την επιστροφή του στις 13 Ιουνίου 1839 διερχόμενος την περιοχή, αποτυπώνει τις εντυπώσεις του στο ημερολόγιό του. Μας ενημερώνει ότι φθάνοντας στην περιοχή της διώρυγας διανυκτέρευσε στο Ιβηρίτικο μετόχι Πυργούδια, που το παρουσιάζει να είναι σαν φρούριο ασφαλισμένο για τον φόβο των πειρατών. Τον φιλοξένησαν και είδε έξι μοναχούς που εγκαταβίωναν σ' αυτό (βλ. <http://www.kyttaro.eu/to-periodiko/teychos-02-2010/periigitesstin-ierisso/>).

4. (βλ. *Actes de Lavra I* σελ.76-77 και έγγρ.14, σελ.135). Η Μονή αναφέρεται σε έγγραφο που χρονολογείται το 1008 επί αυτοκράτορος Βασιλείου Β΄ Βουλγαροκτόνου (βλ. *Actes de Lavra I, αρ.14, 12-20*). Σε έγγραφο της Μεγίστης Λαύρας αναφέρεται ότι η εν λόγω Μονή προσαρτήθηκε ως μετόχι στην Ι. Μονή Μεγίστης Λαύρας (βλ. *Actes de Lavra I, έγγρ.14, σελ.135*). Άλλη μαρτυρία δεν έχουμε γι' αυτή τη Μονή.

5. (βλ. *Actes de Lavra I, έγγρ.14, σελ.135*). Η μοναδική μαρτυρία που υπάρχει για τη Μονή του αγίου Νικολάου των Ρουδάβων βρίσκεται στα πρακτικά της Μονής της Μεγίστης Λαύρας (βλ. *Actes de Lavra I, έγγρ.29*). Πρόκειται για ένα “υπόμνημα” που συντάσσει το 1035 ο πρώτος του Αγίου Όρους Θεόκτιστος (βλ. *Παπαχρυσάνθου, Ο Αθωνικός μοναχισμός, σελ.349*), επί αυτοκρατορίας του Μιχαήλ Δ΄ Παφλαγόνος (1034-1041) της Μακεδονικής Δυναστείας. Το “υπόμνημα” αυτό αναφέρει ότι το Πάσχα του 1035 ο Νικόλαος του Λαρδίτζι, μοναχός της Μονής του αγίου Νικολάου των Ρουδάβων, επιλέγει νέους επιτρόπους για τη Μονή του και ζητά από αυτούς να τη φροντίζουν μετά τον θάνατό του: «ὡς ὅτι ἐπίτροποι κατελίφθημεν εἰς τήν μονήν τοῦ ἁγίου Νικολάου τῶν Ρουδάβων παρὰ Νικολάου μοναχοῦ τοῦ Λαρδίτζι, ὃς παρήγγειλεν ἡμῖν διαζώσης φωνῆς ἵνα προνοηθῶμεν τό αὐτοῦ μοναστήριον» (βλ. *Actes de Lavra I, έγγρ.29, 4-5*). Μετά το Πάσχα του 1035 ο πρώτος του Αγίου Όρους Θεόκτιστος και ο ηγούμενος Νήφων της Μονής του Ζυγού, στη Γενική Σύναξη όλων των ηγουμένων γνωστοποίησαν ότι εκλέχθηκαν οι επίτροποι της Μονής του αγίου Νικολάου. Το ηγουμενοσυμβούλιο στη συνέχεια της σύναξης του αποφάσισε ομόφωνα την εκλογή του μοναχού και πρεσβυτέρου Βασιλείου ως νέου ηγουμένου της Μονής του αγίου Νικολάου των Ρουδάβων (βλ. *Actes de Lavra I, έγγρ.29, 6-8*). Σε κατοπινούς χρόνους η Μονή έγινε Μετόχι της Μονής Μεγίστης Λαύρας.
